

Slovenski dom

Štev. 21.

V Ljubljani, četrtek 27. januarja 1938.

Leto III.

Odbor angleških ministrov ugotavlja težave glede nemških kolonijalnih zahtev Anglija in vrnitev bivših kolonij Nemčiji

London, 27. januarja. o. Poseben odbor angleških ministrov že dolgo časa proučuje nemške zahteve glede vrnitve kolonij in glede nabave surovin za nemško industrijo. Te zahteve je izvedel poseben odposlanec angleške vlade lord Halifax ob svojem jesenskem obisku v Berlinu.

Te zahteve so tako obsežne, da jih bo težko izpolniti. Angleški ministri so pri posvetovanjih ugotovili skoraj nepremostljive težave. Zato do zdaj niso mogli sestaviti spomenice, ki bi jo kot odgovor na te zahteve poslali nemški vladi. O tem se je angleška vlada posvetovala tudi s francosko, ker sta si nemška čezmorska posestva po vojni razdelili v glavnem Anglija in Francija in je vrnitev prav najbolj njuna zadeva.

Glavne težave, ki so jih glede nemških zahtev ugotovili, so naslednje:

1. Nemški voditelji niso pri razgovorih z lordom Halifaxom povedali natančno, kaj zahtevajo. Nemški krogi včasih trdijo, da hočejo imeti nazaj prav vsa svoja bivša posestva v Afriki in v Tihem morju, včasih pa pravijo, da so pripravljene nekatere dele, na primer Tanganjiko, pustiti Angliji.

2. Težko bo premagati nasprotujoče stališče angleških dominionov, ki odločno zavračajo vsako misel o vrnitvi kolonij. Tako nasprotuje južnoafriška republika temu, da bi Nemčija dobila nazaj svoja bivša posestva v Vzhodni Afriki in s tem postala sosedja tega angleškega dominiona. Avstralija pa ugovarja proti vrnitvi nekdanje nemške posesti na Novi Gvineji in proti vrnitvi nekaterih otokov v Tihem morju.

3. Vojaški razlogi branijo Angliji, da bi odstopila Nemčiji Tanganjiko, ki jo nujno potre-

buje za zvezo med Egiptom, med svojimi srednjeafriškimi pokrajinami in Južno Afriko. Prav tako ji ne more dati ničesar od Kameruna ali Toga.

Zato ni verjetno, da bi angleška vlada v svojem odgovoru na nemške zahteve sploh kaj omenila, katere afriške predelne bi bila pripravljena Nemčiji vrniti, marveč bo ponudila Nemcem samo gospodarske ugodnosti glede nabave surovin za nemško industrijo, ki nujno potrebuje virov iz Afrike. Verjetno je, da bo Anglija skušala vplivati na Francijo, ki ji nemška nevarnost neposredno grozi, naj ona da kaj svojih posestev, ki jih ima itak preveč za svoje padajoče prebivalstvo, Nemčiji. Iz vsega tega pa se da sklepati, da bo Nemčija morala najbrž še precej dolgo čakati na rešitev kolonialnega vprašanja.

Vesti 27. januarja

O avstrijskih katoliških prosvetnih tednih piše vatikansko glasilo »Osservatore Romano«, da so izrednega pomena za oblikovanje katoliške kulturne zavesti. Ti prosvetni tedni bodo letos od 22. maja do 15. junija na Dunaju.

Hude poplave so bile pretekli teden po osrednjih pokrajinah Združenih držav, kjer je veliko ljudi brez strehe.

Angleška vlada je imela včeraj svojo običajno tedensko sejo. O njej niso izdali nič uradnega poročila.

O novi ureditvi plačevanja naših državnih dolgov pohvalno pišejo angleški listi, ki pravijo, da je Jugoslavija med redkimi državami, ki se v splošni gospodarski zmedbi brigajo za ureditev svojih obveznosti.

Ostre odredbe proti nezaklenjenim tujcem, predvsem Judom in levičarskim emigrantom, je izdala tudi kneževina Luxemburg.

Sovjetska vlada je zaprla glasovito Majerholdovo gledališče v Moskvi, češ da nimajo njegovi pretirani poskusi nobenega pomena za boljševiško umetnost in da so ostanek starih buržujskih časov. Kakor kaže, bo za take poskuse in uprizorjanje propadlih del prostor kmalu le še v ljubljanskem gledališču.

Zračna obramba Pariza je nezadostna, kakor piše letalski general Mordacq v »Paris Midie«. Tudi konzulati morajo iz Leningrada na zahtevo sovjetske vlade zaradi tega, ker se Sovjeti boje, da bi inozemstvo po teh konzulatih dobilo točna poročila o velikih utrjevalnih delih ob Baltičnem morju.

Albanski kralj Zogu se bo menda v kratkem poročil z madžarsko grofico Geraldino Apponyiovo, vnukinjo znanega politika z enakim imenom. Za častnega člana češke akademije so včeraj izvolili predsednika dr. Beneša.

18. mednarodni kongres pridelovalcev bombaža se je začel včeraj v Kairu. Začetni govor je imel kralj Faruk.

Glavni tajnik Zveze narodov Avenol je včeraj priredil vsem članom Sveta zveze slavnostno kosilo.

Velike bojne vaje angleške vojske na Daljnem vzhodu se bodo pričele 2. februarja okrog Singapura. Sodelovala bo kopna vojska, letalstvo in mornarica.

Pol milijarde jenov škode imajo japonski državljani v Cingtau zaradi požarne imovine, ki so jim jo uničili umikajoči se kitajski oddelki.

Gospodarske sankcije proti japonski zahteva od angleške vlade delavska stranka.

Romunska vlada je dovolila uvoz nemških narodno socialističnih knjig, ki so bile do zdaj prepovedane.

Položaj v Palestini se slabša, zlasti v goratem hebrejskem okraju južno od Jeruzalema, kjer onemogočajo Arabci ves promet.

Zanimiva navodila Kominterne za komunistično propagando na Poljskem so odkrili v Varšavi. Navodila so naročila komunističnim agentom, kako naj se vtihtopijo v levičarske stranke in polagoma prevzamejo vodstvo v njih.

O razvoju nemškega prava pod Hitlerjevo vladavino je v Varšavi predaval tajnik nemškega pravosodnega ministrstva Schlegelberger.

Francoski zunanji minister Delbos je imel včeraj dolg razgovor z romunskim zunanjim ministrom Măscucom v Zenevi.

26 solarjev je pokopal sneg v Tokiju, ker se je zaradi njegove teže udrla streha na šoli. Visok sneg je nenadno zapadel po vsej Japonski.

Bivšega sovjetskega poslanika v Budimpešti Beksadijana so menda v Moskvi že ustreli, ker ni znal preprečiti zblizanja med Madžarsko in Nemčijo.

350.000 švicarskih frankov je darovala Zvezi narodov za znanstveno in gospodarsko delo Rockefellerjeva ustanova.

Za novega češkoslovaškega zunanjega ministra bo baje pri spremembah v vladi, ki jih napoveduje za februar, imenovan dolgoletni poslanik v Parizu Osuský, kar bi še povečalo vpliv Francije na češkoslovaško zunanjo politiko.

Bataljon lahkih tankov so sklenili poslati iz Londona v Egipt, češ, da sedanje stanje angleške vojske tam ne zadostuje potrebam. To je angleški odgovor na vseobilo glasne egiptovske zahteve po popolni neodvisnosti.

Izvoz naših svinj v CSR je prepovedan po sklepu praške vlade, ki se boji, da bi po njih prišla v CSR svinjska kuga.

Bivši nemški gospodarski minister dr. Schacht bo baje odstopil tudi kot predsednik nemške Drž. banke. Potemtakem se bo docela umaknil iz političnega življenja.

Avstrijski hitlerjevci so začeli zlasti na Dunaju hudo goniti proti Judom in razbihi izlozbe skoraj vsem večjim judovskim trgovinam.

Večje posojilo Turčiji bo dala Anglija in je v London že odobravalo odposlanstvo turških bank z zastopnikom Državne banke na čelu.

79-letnico bivšega nemškega cesarja Viljema praznujejo njegovi redki zvesti pristaši danes. Za to priliko jih je precej poromalo v holandski grad Di Doorn, kjer bivši cesar živi.

Turške izselitve iz Bolgarije bo vlada naselila v raznih predelih Turčije po določenem načrtu. Nenapadna zveza med Poljsko in Nemčijo je bila včeraj stara štiri leta. Casopis obeh držav pravi ob tej priliki, da je v teh štirih letih pogodba dokazala ves svoj pomen za ohranitev miru med Nemčijo in Poljsko.

22 strank bo nastopilo pri romunskih volitvah v marcu. Vlada je že določila v kakšnem vrstnem redu bodo postavljene skrinjice. Na prvem mestu bo vladna stranka, ki bo zaznamovana z eno piko, na drugem liberalna stranka, na tretjem narodna kmečka stranka, na četrtem romunska eronta, madžarska stranka na devetem, judovska pa na 20. mestu in bo torej njeno volilno znamenje 20 pik...

Madridski kraljevi par bo v kratkem odšel na poročno potovanje v Avstrijo in sicer v znano smučarsko središče St. Anton.

Angleški zunanji minister Eden in francoski zunanji minister Delbos sta včeraj popoldne imela v Parizu dolg razgovor glede nastopa na sejah Zveze narodov, ki se začne danes v Zenevi.

Volitve v Bolgariji vzdržujejo krizo v vladi

Sofija, 27. januarja. m. Kriza bolgarske vlade še vedno ni končana. Trgovinski minister Barov bi umaknil odstopa. Na njegovo mesto bo verjetno že danes postavljen naslednik v osebi Stojana Nikitche, oblastnega ravnatelja iz Plevna. Bil je brzojavno poklican v Sofijo. Včeraj je vlada imela sejo, na kateri je razpravljala o vseh važnih notranjopolitičnih vprašanjih, ki so v zvezi z bližajočimi državnoborskimi volitvami. Po vladni seji je notranji minister Nikolaev dal častnikarjem izjavo, v kateri je poudaril, da bo bolgarska vlada storila vse, da pridejo v parlament ljudje, ki bodo dostojno zastopali bolgarski narod in državne interese. Budno bo tudi pazila na to, da se obstoječi zakoni ne bodo v ničemer kršili in ne bo v nobenem primeru dopustila, da bi se ponavljala razna volivna nasilja, kakor se je to dogajalo pri raznih volitvah pod prejšnjimi režimi.

Nategn ene vajeti v Grčiji

Atene, 27. januarja. m. Vse grško časopisje se obširno bavi z odkritjem zarote, ki so jo pripravljali bivši voditelji političnih strank z bivšim upravnikom atenske policije proti obstoječemu režimu in celo proti kralju. Oblasti so vse te voditelje bivših političnih strank internirale na grške otoke. V svojih poročilih, ki jih v zvezi s tem odkritjem zarote objavlja grško časopisje, listi poročajo, da bo grška vlada postrla režim in da bo budno zasledovala vsako politično delovanje bivših strank.

Uspeh italijanskih letalcev

Rim, 27. januarja. Ves italijanski tisk navdušeno obširno piše o uspehu italijanskih letalcev. Predsednik Mussolini je poveljniku eskadrilje polkovniku Biseu poslal naslednjo brzojavko:

»Italijanski narod z velikim navdušenjem pozdravlja bliskoviti polet »Zelenih mišic«. Prelateli ste Sredozemsko morje, Sahara, Atlantski ocean, prišli na cilj in še enkrat pokazali svetu moč fašističnih kril. Vsem pošiljam svoje najvišje priznanje.«

Kralj in cesar je poslal ministrskemu predsedniku Mussoliniju naslednjo brzojavko:

»Prosim vas, da izrečete pogumnim italijanskim letalcem za krasni podvig, ki so ga izvršili z vero in odločnostjo, moje veliko zadovoljstvo.«

Po poročilih iz Ria je letalo kapitana Moscatellija bilo tako poškodovano, da ga bodo mogli popraviti šele za danes. Zaradi tega je moral Moscatelli odlet iz Natala odložiti za en dan.

Rdeča zarota na Portugalskem

London, 27. januarja. Portugalska in španska obveščevalna služba sta ugotovili, da so skrajni levičarji pripravljali upor, ki bi imel izbruhniti konec januarja v Lizboni in nekaterih velikih španskih mestih, ki so na portugalski meji. Priprave so odkrili zaradi tega, ker je nekdo prehitro začel s poskusom upora v španskem Badajozu. Španska in portugalska policija delata soglasno, da bi odkrili niti te zarote. Menijo, da bo policija lahko kmalu točno ugotovila, kje je središče teh zarotniških poskusov. Na Portugalskem in v Španiji so oblasti ukrenile vse potrebno. V mestih ob špansko-portugalski meji so zbrani večji oddelki vojaštva. Na Portugalskem je bilo vsem vojaškim posadkam zapovedano, da morajo biti pet dni v strogi pripravljenosti, da se preprečijo sleherna presenečenja. Portugalska vlada je tudi sklenila, da ostanejo v veljavi do konca januarja vse izredne odredbe, ki jih je izdal v zvezi s to zaroto. Sicer pa vlada po vsem Portugalskem popoln red in mir. Časniki ne pišejo ničesar o zaroti in o izrednih ukrepih vlade.

S španskih bojišč

Valladolid, 27. januarja. AA (Havas) Včeraj dopoldne so vladna letala bombardirala Valladolid. Vrgla so kakih 60 bomb. Večina teh je padla na otroško zavetišče. Pravijo, da je 12 mrtvih in 40 ranjenih, večinoma žensk in otrok.

Nacionalistično vrhovno poveljstvo je objavilo, da je včeraj sovražnik napadel nekatere nacionalistične postojanke na teruelški fronti, a je bil odbit z velikimi izgubami.

Neka nacionalistična vojna ladja je ustavila angleški parnik »Sacres«, ki je iz Gibraltarja vozil tovar v neko špansko rdečo luko. Nacionalistična vojna ladja je ukazala parniku, naj se vrne v Gibraltar. Poveljnik angleškega parnika pa je to odklonil in poklical na pomoč dva angleška rušilca. Nacionalistična vojna ladja se je nato umaknila, angleški parnik pa je lahko brez pregleda nadaljeval pot.

Razpust vseh verskih društev v južni Nemčiji:

Hitlerjanstvo v boju proti križu in svobodi

in v zadnjem času ustanovljene nemške zveze. Prepoved so izdali zato, ker so se te organizacije s svojimi krajevnimi društvi čedalje bolj oddaljevale od svojih verskih nalog in se bavile s protidržavnim delovanjem. Tako so njihovi voditelji uporabljali člane mladinskih društev za poročevalsko službo in za sestavljanje in razširjanje protidržavne in nezakonite propagande. Vrh tega so v sami organizaciji delili sistematično protidržavni pouk ter pri tem popolnoma zanemarili verske naloge. Ker so se te organizacije pokazale kot skupine političnega katolicizma in same sebe izločile iz okvira nalog, ki jim jih je zahtevala cerkev, je bila država prisiljena nastopiti s tem ukrepom.

Razpustitveni odlok se glasi:
»Po odredbi državnega predsednika za varstvo nemškega naroda in države od 28. februarja 1933 so v vseh bavarskih škofijah, kamor spada tudi škofija v Steyeru, prepovedana vsa katoliška mladinska društva, dekliske Marijine družbe

13 ljudi je raztrgala eksplozija med preskuševanjem zaplenjenih bomb včeraj v Parizu

Pariz, 27. januarja. o. V vojni pirotehnični delavnici v Villejuivu pri Parizu je prišlo med preiskovanjem bomb in granat, ki jih je policija zaplenila zadnje čase po raznih skladiščih orožja, do strahovite eksplozije.

Eksplozijo so slišali več kilometrov daleč. Najprej sta bila dva močna treska, nato pa je švignil proti nebu ogromen stebel dima.

Od silnega zračnega pritiska so popokale šipe na področju dveh kilometrov okoli delavnice. 11 ljudi je našlo smrt. Bili so poleg dveh tovornih avtomobilov na katere so nalagali granate. Obloko in dele teles je eksplozija raznesla do 300 m daleč. Kemični inženir Gerard je takoj poklical mestne gasilce, ki še sedaj iščejo ostanke teh žrtev. Prenesli jih bodo v bolnišnico, da

ugotove, kdo so bili. To bo pa zelo težko. Preiskava se je pričela takoj v navzočnosti notranjega ministra Sarrauta. Na vprašanje, kaj je povzročilo eksplozijo, je ravnatelj Kling izjavil, da s temi bombami ni bilo težko ravnati in zato tudi ne nevarno. Gre po vsej priliki za skrajno nerodnost.

Delavnico je takoj po nesreči obkolil bataljon vojakov, da bi preprečil naval radovednežev.

Ville Juif, 27. januarja. AA. (Havas) Eksplozija v tukajšnjem laboratoriju je terjala po zadnjih poročilih življenje 13 ljudi: treh vojakov, 3 članov mobilne garde, 3 nadzornikov sodne policije, 2 soferjev sodne policije, enega laboranta in enega podporočnika.

Dvojne vesti s kitajskih bojišč

Sanghaj, 27. januarja. o. Japonci so naleteli na vseh bojiščih na hud odpor. Japonsko vrhovno poveljstvo zatrjuje, da mu Kitajci ne delajo velikih težkoč pri napredovanju, pač pa zelo slabo vreme, ki je ravno v tem času najhuješe. Sneg in led delata Japoncem velike ovire. Japonci se trudijo, da bi združili obe vojski, da napredujejo ob železnici Tiencin-Nanking, da bi potem vojski skupno napredovali proti Sučovu. Te čete pa so do sedaj bile kakih 250 km oddaljene ena od druge. Z južne strani so Japonce ustavili pri Mingkvanu blizu Pengpuja. Japonci ne bodo razširili svoje bojne črte, dokler ne dobe pomoči. Vrhovni poveljnik japonskih čet je zaprosil v Tokiju za štiri nove divizije. V kolikor je znano, je bila njegova prošnja odbita.

Japonske in kitajske čete se bore na življenje in smrt na hribu Taku, ki obvlada mesto

Wuhu. Uspeh je do sedaj ostal neodločen. Kakor se zdi, bodo Kitajci uspeli v teh bojih, ker so v premoči. V Wuhuju je zdaj nad 10.000 Japoncev. Pri teh bojih sodeluje tudi 10 japonskih bojnih ladij, ki so včeraj ves dan obstreljevale kitajske pozicije in so izstrelile nad tisoč granat. Japonci zatrjujejo, da so imeli uspeh, da so decimiral kitajsko krilo, ki jih je ogrožalo pri Čufuju. Kitajci pa pravijo, da so imeli velike uspehe pri obkoljevanju mesta Tsinjing. Računajo, da je nad 200.000 Kitajcev zbranih samo pri Sučovu, Japoncev pa ni niti polovico toliko.

Japonska poročila pravijo, da so Kitajci izvedli zračni napad na Nanking in so povzročili nekaj škode. Ena bomba je padla na petrolejski tank, ki se je vnel. Japonci so sestrelili pri tej priliki tri letala, druga pa so prepodili. Nasprotno pa poročajo Kitajci, da so uničili na letališču 20 japonskih letal in povzročili druge velike škode.

ZN in uroda sankcij

Zeneva, 27. jan. o. Zveza narodov je začela svoje delo z zasebnimi razgovori med zastopniki velikih držav, ker bi radi spravili v sklad različna stališča, preden pride do javnega razpravljanja. Na današnji seji bodo najbrž načeli vprašanje o spremembi člena 16. v ustavi Zveze narodov. Ta člen določa sankcije, proti katerim pa se oglašajo zaradi slabih skušelj v abesinski vojni, večina članic Zveze narodov.

Zastopniki nevtralnih držav, to je Belgije, Švice, Švedske, Danske, Nizozemske in Finske so se danes dopoldne sestali na posvet. Na tem posvetu bo zunanji minister Unden poročal o svojih dosedanjih pogajanjih o čl. 16. Unden se je o tem posvetoval z Edenom, danes pa se bo še kratko sestel z Delbosom.

Verjetno je, da bodo sankcije na sedanjem sestanku Zveze narodov — pokopali.

10.000 dreves za svetovno razstavo v Rimu

Rim, 27. januarja. AA. (Stefani) Na ogromnem stavbišču za svetovno razstavo 1940 bodo zasadili okrog 10.000 dreves. Borovce, ciprese, hraste, plantane, lipe, mimoze in drugo drevje bodo darovale razne ugledne osebnosti in posamezne italijanske drevesnice. Okrog posameznih palač bo zrastle na ta način veličasten okvir zelenja. Med Tirenkim morjem in prestolnico grade tudi posebne naprave proti vetrovom.

Novi francoski pravilnik o delu je vlada poslala v pretes delavskim in delodajalskim strokovnim organizacijam.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 27. januarja m. Na današnji pravoslavni praznik sv. Save počiva delo v vseh ministrstvih. Po vseh šolah so pa običajne svetosavske proslave. Na univerzi so bile razdeljene nagrade za najboljša dela.

Belgrad, 27. januarja. m. Iz Dubrovnika poročajo, da je tudi v tamkajšnji krajevni organizaciji Ljotičevega Zbora prišlo do razkola in da je predsednik te mladinske organizacije odstopil. Zaradi tega razkola je seveda vsako delo v tej organizaciji nemogoče.

Pregled motornih vozil

Pregled avtomobilov in motociklov po točki 4. pravilnika za preizkušnjo motornih vozil Ur. list štev. 836-100 z dne 25. oktobra 1938 se vrši za policijski okoliš ljubljanski dne 31. januarja, 3. in 4. februarja 1938 do 8. do 13. ure v Ljubljani kot običajno na Bregu št. 20, dohod iz Novega trga.

Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike iz policijskega področja v Ljubljani, da pripeljejo svoja vozila pravočasno k pregledu in, da predložijo komisiji prometno knjižico, kolek za 100 dinarjev, vozno izkaznico in 54 din v gotovini kot takso za vsak avtomobil, odnosno 27 din za vsak motocikel.

Vozilo je pripeljati čisto ter z vsemi pripravami in orodjem, ki se rabi pri vožnji.

Komisija bo izdala hkratu dovolilo za uporabo vozila v smislu čl. 98 a. taksnega in pristojbinskega pravilnika.

Ljubljansko časopisje v pretcklem letu

Ljubljana, 27. januarja.

V preteklem letu je bilo gibanje časopisja v Ljubljani precej živahno. Vsaka organizacija, vsak stan in vsak klub izdaja že svoj listič, tako da imamo poleg političnih, gospodarskih in kulturnih časopisov vrsto malih, brezpomembnih, ki služijo samo interesom ožjega kroga ljudi. Poleg tega, da je v Ljubljani preteklo leto prenehalo izhajati več časopisov, so na drugi strani začeli izhajati novi časopisi. Gošovo je že to precej, da v Ljubljani, ki šteje 80 tisoč prebivalcev, izhajajo štirje dnevnik, 14 tednikov in 7 štirinajstodnevnikov. Med njimi zavzema odlično mesto katoliško časopisje. Zaučudi nas veliko število mesečnikov, ki jih je 61. Pri teh moramo upoštevati, da izhajajo poleg večjih literarnih revij, lepo število znanstvenih mesečnikov, dalje več mesečnikov verskega, gospodarskega, gospodinjkega in turističnega značaja. Tu srečamo imena kakor: Auto, Bogoslovni vestnik, Cerkevni glasbenik, Narodni gospodar, Naša zvezda, Planinski vestnik, Čas, Ribiškolovski vestnik. Poleg Dom in sveta Elektrotehnični vestnik in Mesarki list.

Rdeča roka na celjski gimnaziji

Pod Ljotičevo zastavo ne maramo v boj

Celje, 24. januarja.

Pred dnevi so se razširili na celjski realni gimnaziji v vseh višjih razredih letaki, o katerih moramo danes izpregovoriti nekaj besed. Že večkrat bi morali pisati o naši celjski gimnaziji, odnošno o nekaterih dijakih, ki igrajo vlogo v mladinski organizaciji Zbor, ki sicer ni dovoljena, a vendar dejansko obstaja, in z vsem ognjem propagira idejo Ljotičevega fašizma. Tako je bilo pred kratkim napisano v vhodnem hodniku gimnazije na steno:

„Živijo Zbor, dol z demokracijo!“

Ta napis je seveda ravnateljstvo dalo zbrisati. Krivcev niso še mogli izslediti. Ni še dolgo tega, ko se je neki ugledni gospod iz naprednih krogov zgražal nad temi omladinici v kino Dom, kjer so se ne samo nedostojno vedli, temveč pokazali svojo zabitost z medklici: »Dol z demokracijo!« itd. Prav tako so se nekateri iz tega majhnega kroga zbrali na prvi francoski prireditvi celjskih osmošolcev, si kupili celo ložo, da so tudi tu pokazali, kako so neotesani in banalni. Ko je orkester Glasbene matice zaigral francosko himno, ko so vsi gledalci dostojno vstali, so ti pokazali zopet svojo nedostojnost in s posmehom sedeli. Še več — iz ust otročjih in nerazumnih študentov so prišle besede: »Dol z mednarodno demokracijo!« Navedli bi še lahko več takih ali slinknih primerov. Za danes pa samo o letakih. Zaskrbljenih obrazov in s tesnobo pri srcu, tako začena letak, moramo opazovati in vedno znova ugotavljati, da prodira na gimnazijo počasi, toda vztrajno sovražnik, ki preti vzeti človeku njegovo dostojanstvo in ga pehniti na nivo zveri. Komunistem hoče osvoboditi srednjo šolo, polastiti se hoče važnega zavoda, razpolagati hoče z vami vsemi! Gimnazija je šola, skozi katero mora vsakdo, ki hoče obogatiti svojega duha in tako na odgovornih mestih koristiti skupnosti, narodu. Uničimo zdravo inteligenco

Novi listi

Izhajati je pričelo lani pet tednikov, trije 14-dnevnik in 20 mesečnikov. Novi tedniki so: Delavski list, Glas delavca, Slovenska beseda, Službeni vestnik, Sokolski volja. Od 14-dnevnikov naj omenimo liste: Naš kovinar, humoristični list. Posebna izdaja in Slovenska vas. Od mesečnikov, ki jih je 25 novih naj omenimo »Ljubljanske novice«, ki so izšle dvanaškrat za časa jesenskega velesejma v spomin 140 letnice prvega slovenskega časnika, Razora, mladinski list za meščanske šole, umetnostna revija Umetnost.

Prenehali so izhajati

Lani je prenehalo izhajati 8 tednikov, 4 štirinajstodnevnikov in 18 mesečnikov. Prenehali so tedniki 1551, Akademski glas, Bojevnik, Pohod in Slovenska zemlja, Sokolski glasnik in Stara pravda, od 14-dnevnikov pa Delavski obzorik, Ljudska pravica, Naš prijatelj in Naša volja. Med drugim je bilo lani prepovedanih 25 letakov in 13 brošur.

in uničili bomo narod,« je geslo Leningrada. Pod krinko laži-boja proti komunizmu hočejo Zborši propagirati med našo mladino svojo idejo. V drugem delu plakata so razgalili svojo krinko tako določno v nekaj vrsticah, da vemo, kakšen je ta laži-boj proti komunizmu in kakšen je njegov namen. Ves boj gre v drugo smer, ki jo dobro poznamo. Iz komunistov so postali po mnenju nadobudnih Zboršev njihovi rdeči prijatelji naenkrat demokrati vseh mogočih stopenj, borec se za socialno pravičnost, za svobodo slovenskega jezika itd. Krinka podlosti, s katero so razgalili svojo značajnost, je v tem stavku prav dobro povedana in vemo, kaj boli naše Zborše. Raje naj bi razširjevali teh plakatov povedali, kaj so bili pred dvema leti, kako so se vneli za JNS, kako so se prelevili, danes pa se zbirajo v raznih temnih lokalih in skrivnih sestankih, kjer obsojajo in kritizirajo celo tiste, za katere so se tako vneli še pred leti. V nadaljnjem se pritožujejo, da je še vedno tako mnogo tistih, ki vidijo v vsakem odločnem in »brezkompromisnem nacionalistu« prokletega fašista. Torej fašisti so naši nadobudni zborši? Nadalje upravičeno pravijo: »Doba branilcev demokracije še ni minila; — mi pa pravimo, da tudi ne bo!« Prav interesantna pa je tale izpoved: »Poglejmo, kdo ovira slovenski blok? Ali ne ravno Stalin s svojo internacionalno tolpo? Kljub temu (ali pa ravno zato) se njegovi pristaši pri nas navdušujejo za slovensko skupnost (tudi za jugoslovansko). — V živ mozem ste se zadeli! Kdo se pa najbolj vneva pri nas za tako slovensko skupnost, pa prav dobro ve vsa slovenska javnost. Razkrinkajte naše demokrate, to je bila glavna misel nadobudnih zboršev, žal pa, da so se razkrinkali sami.

Ko poročamo o tem, se nam vsili vprašanje, kako je s preiskavo. Prepričani smo, da bo ravnateljstvo izdalo najstrožje okrožnico. Mislimo pa tudi, da nam ne bo treba priobiti imen prizadetih, ker smo prepričani, da bo ravnateljstvo storilo potrebne korake.

Petnaestletnica ljubljanske ženske bolnišnice

V nedeljo, 23. januarja je poteklo 15 let, odkar se je otvorila samostojna ženska bolnišnica v Ljubljani. V tem času je bilo v ta zavod sprejetih skupno 45.261 žen in sicer 21.525 na ginekološki oddelek in 23.736 na porodniški oddelek. Nad polovico vseh na ginekološki oddelek sprejetih žena je bilo treba operirati.

Zdravniki so izvršili 12.339 operacij, med temi 2.614 laparotomij (prerezov trebuha). V porodnišnici je rodilo 22.441 mater in 20.972 zdravih novorojenčkov je zapustilo zavod, v katerem so zagledali svetlo življenje. V zavodu je umrlo skupno 523 žen, nit življenja so jim prerezali rak, vnetja, različne novotvorbe, okuženja pri porodu in splavih, težke nepravilnosti pri porodu itd.

Za zdravljenje bolnic, za negovanje porodnic in novorojenčkov je bolnišnica potrošila v 15 letih približno skupno 22.911.556 din. V to vsoto so všteli vsi izdatki za prehrano, zdravila, plače zdravnikov, uradnikov, strežništva in vsega drugega osebja, vzdrževanje poslopja, instrumentarij itd. Velik del te vsote se je kril s prispevki žen za oskrbno, vsakokratna nadrejena oblast pa je dodala približno skupno 10.024.302 din. Iz javnih sredstev se je torej potrošilo za vsako sprejeto ženo približno po 18.56 din.

Socialno potrebo bolnišnice dokazuje dejstvo, da se je več kot podvojilo število žen, ki so v tem zavodu iskali zdravja in pomoči. L. 1923 je bolnišnica sprejela 1892 žen, l. 1936 v to leto pada višek pa 4068. L. 1923 je bilo 803 porodov, l. 1936 pa 2106. Rastočemu navalu bolnic in porodnic bolnišnica ni bila več kos. Lansko leto je mogla sprejeti le še 3.371 žen in pod njenim okriljem se je rodilo le še 1780 otrok. Napram letu 1936 je padlo število sprejemov za 401, število porodov pa za 365. Zdravniki so bili prisiljeni, da so zaradi pomanjkanja prostora in materialnih sredstev s krvavečim srecem morali mnogo pomoči potrebnih odkloniti. Praznovanje petnaestletnice je tem grenkejšje, ker bo treba tudi v prihodnjem letu omejevat sprejem na najnujnejše primere.

Obširnejše poročilo o ginekološkem in porodniškem delu ženske bolnišnice v l. 1920—1936 je izšlo v posebni knjigi, ki se dobi po vseh knjižarnah.

Vesti iz Kranja

Kranj, 26. januarja.

Podružnica Društva zasebnih in trgovskih nameščencev. Kakor smo že pred dnevi poročali, se je ustanovil v Kranju pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice »Društva zasebnih in trgovskih nameščencev«. Upamo, da se bodo trgovski in zasebni nameščenci radi odzvali vabilu in pristopili k temu društvu. Podružnica bo začela v najkrajšem času poslovati, zato prosimo vse, ki nameravajo pristopiti kot člani, da to takoj stori. Prijave sprejema pisarna Tiskovnega društva v Kranju, kjer se dobe tudi podrobnejša tozadevna pojasnila. Podružnica bo sprejemala člane iz sodnega okraja Kranj.

Fantovski okrožje Kranj. V nedeljo, 30. januarja ob 9 dopoldne bo v Ljubljanskem domu okrožni svet fantovskih odsekov. Udeležbe naj se ga predsedniki in načelniki posameznih društev. Vodstvo okrožja.

Pasemsko vprašanje na Notranjskem

Stari trg, 26. januarja.

V logaškem okraju imamo povečini sivojavno dolensko živinsko pasmo ali sivoalpsko plemo. Posebno v južnem delu okraja je ta pasma tako udomejena, da ima tudi na trgu veliko prednost. Ta mesec pa beremo v raznih listih, da je konferenca živinorejskih strokovnjakov bankih uprav in delegatov živinorejskih zvez v Beogradu od 17. do 21. decembra l. l. predlagala kmetijske ministru v odobritev razjonoizacijo govejih pasem, nakar je zanje kmetijsko ministristvo odredilo okolišje.

Čudimo se predlogu kmetijskih strokovnjakov in zastopnikov živinorejskih zvez, da uvajajo v naš okraj pingavsko plemo, saj ima naš okraj 5 živinorejskih organizacij, ki so bile že leta za sivojavno ali sivoalpsko pasmo.

Priporočamo kmetijskim strokovnjakom in zastopnikom živinorejskih zvez, da uvajajo v naš okraj pingavsko plemo, saj ima naš okraj 5 živinorejskih organizacij, ki so bile že leta za sivojavno ali sivoalpsko pasmo. Ta naša siva je zadosti dobičkonosna in priljubljena na Notranjskem.

Prosvetno delo v Starem trgu

Ko smo v zadnjih letih slovesno praznovali oživilje prosvetnega dela, čutimo šele zdaj, kako hud udarec je bil za prosveto razpust prosvetnih društev po JNS režimu. Po nekaj letih vztrajnega, nepripravega in požrtvovalnega dela sedanjih voditeljev tudi uspehi niso izostali. Društvo šteje zdaj že 883 članov!

Med letom je društvo priredilo nekaj lepih iger, Silvestrovo večer in več sestankov. Na programu je za 30. t. m. zgodovinska igra »Tlačanec«, drama v petih dejanjih, sodeluje do 40 oseb, je to nova igra, ki jo bodo na našem odru prvič izvajali. Delaven je tudi fantovski odsek. Ima dvakrat na teden telovadbo za člane in mladece ter tedenske sestanke, ki so prav dobro obiskani. Fantovski odsek pripravlja telovadno akademijo za praznik sv. Jožefa 19. marca t. l., kjer bo sodeloval tudi deklški odsek.

Tudi deklški odsek pridno dela. Redno vsako nedeljo in praznik ima telovadne ure in sestanke s predavanji in razgovori. Želim, da bi se delavnost ohranila, da bi vsi oni, ki to delavnost nekoliko podočenjujejo tudi sami začeli delati, ter se zavedati, da bo to tudi zanje v največji ponos.

Lep pogreb cigana

V četrtek 20. t. m. je umrl po vsej Zadreci in Zg. Savinjski dolini dobro znan cigan »Pavlec«, ki je bil star skoraj 90 let. Naši vaščani so zelo usmiljenega srca. Darovali so mu perilo in obleko in ga lepo obloženo položili na mrtvaški oder v lepem, še novem prostoru, ki so ga ženske okrasile s cvetličami, venci in šopki. V pogrebnem sprevodu in ob grobu so mu njegovi tovariši igrali res ganljive žalostinke. Zbralo se je tudi lepo število tukajšnjih občanov, da so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Pevsko društvo »Bočna« mu je zabelo tudi »Vigrede«.

Za ozdravljenje zadružništva

Dravska banovina najame v ta namen 63 milijonov posojila

Ljubljana, 27. januarja.

»Službeni list« banske uprave v Ljubljani objavlja razpis 5% obligacijskega posojila dravske banovine za ozdravljenje slovenskega zadružništva. Dravska banovina razpisuje to posojilo v znesku 63 milijonov dinarjev. Posojilo je razdeljeno na ustrezno število obveznic v zneskih po 1.000, 10.000, 100.000 in 500 tisoč dinarjev. Emissijski tečaj obveznic, ki se bodo glasila na donosila, bo enak nominalu. Obresti se bodo izplačevale vsako leto 15. januarja in 15. julija. Posojilo se bo amortiziralo v 20 letih, med tem ko se bodo obveznice zrebale vsako leto v januarju po amortizacijskem načrtu. Prvo zrebanje bo januarja 1939. Kot jamstvo za redno odplačevanje tega posojila je banovina zastavila svoj dohodek iz trošarin na vino in žganje do višine vsakoletne anuitete. Vpisovanje

posojila se je začelo že včeraj in se bo danes že zaključilo. Najetje posojila je odobrila vlada na svoji seji dne 31. decembra 1937.

Večji del posojila bo podpisala Poštna hranilnica, kateri bodo morale zadruge zastaviti vsa svoja dobroimetja pri Privilegirani agrarni banki ter 3% obveznice, ki so jih dobile na osnovi uredb o likvidaciji kmetijskih dolgov. Zaenkrat daje Poštna hranilnica vsaki zadruzi polovico tega, kar more zadruge zastaviti. Ker pa te vsote najbrže ne bi zadostovale, je Poštna hranilnica sklenila dati na razpolago večje vsote v obliki posojila proti obveznicam dravske banovine.

Naša javnost bo te določne ukrepe prav gotovo iskreno pozdravila, saj se je z njimi ustvarila možnost, da bodo zadruge začele izplačevati polagoma svoje vloge.

Nepreklicno! Samo še danes in jutri!

H. Jaray H. Stark Kirchfeldski župnik

Po Anzenruberjevem oderskem delu

7. dan na sporedu

člani dunaj. Burgtheatra in mladinski pevski zbor Wiener Sängerknaben.

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

Zadnja prilika, da si ogledate prekrasni film, o katerem govori vsa Ljubljana!

Predvajanje ne bo podaljšano!

KINO UNION Telefon 22-21

Jugoslovansko vprašanje med svetovno vojno

Predavan a doc. dr. Zwittera v okviru Ljudske univerze

Ljubljana, 27. januarja.

V filharmonični dvorani, ki jo je številno občinstvo napolnilo do zadnjega kota, je snoči pod okriljem Ljudske univerze predaval univ. doc. dr. Fran Zwitter o Jugoslovanskem vprašanju med svetovno vojno.

Predavatelj je v uvodu pojasnil, da v svojem predavanju ne bo bitni po vsem nov, čeprav je v jugoslovanskem vprašanju med svetovno vojno še marsikaj nepojasnjenega, kajti pri tem vprašanju ne gre za to, da bi govorili o posameznikih, temveč gre za celotno podobo.

Avstroogrska monarhija je bila pred vojno za vsakega ostrega opazovalca anahronizem, ki jo je vzdrževala tradicija stare slave, katere pristaši so bili pripadniki višjih stanov. Kljub zgledni administraciji in prilagoditvi posameznih pokrajin celoti je bila stara država sama od sebe obsojena na smrt. Zunanja politika monarhije je bila taka, kakor je bila primerena Nemčiji. Zato je razumljivo, da je vezala roke in predstavljala nekaj raznarodnega in je državno tvorbo spajala samo še rutina, tradicija in administracija.

Naša politika pred vojno

Predavatelj je nato nakazal usmerjenost naših politikov v splošnem, ki so premalo računali s tem anahronizmom.

Vendar se more reči, da bi bili politiki, ki so imeli svoj osnutek državne ureditve. Tak osnutek je bil osnutek trializma, v katerem sta bili dve komponenti. Ena je bila v tem, naj bi se v okviru trializma ustanovila velika Hrvatska država prava, ki naj bi obsegala hrvatske, slovenske in srbske dežele. To idejo je sprožil že Ritter Vitezović v 18. stoletju, ta misel pa je imela vlogo v 19. in v začetku 20. stoletja. Druga komponenta trializma pa je bila avstrijska osvobodilna sila na Balkanu, ki je težila za osvoboditvijo Dalmacije, Bosne, Črne gore in Srbije. Namesto dveh državnih delov, naj bi se postavili trije državni deli z Ilirsko državo. Politiki krogi pri nas so si le težko predstavljali oboj Slovenec izven Avstrije. Pri tem jih je vzpodbujala ideja osvoboditve Slovanov izpod turške jarma. Vendar pa bi bilo še vprašanje, koliko bi s tem trializmom politiki uspeli pri odločitvi osebah, kot je bil nadvojvoda Franc Ferdinand in avstrijski generalni štab.

Vprašanje, kakšen pomen in kaj bi mogli Slovenci doseči v okviru trializma, je razdvajalo naše politike. V vrstah starih politikov sta nastali dve različni struji. Tudi socialni demokrati so skušali postaviti svoj program s tivoljsko resolucijo, katere pomen se zelo pretravira. Ta program je bil postavljen za daljno bodočnost, stranka sama pa se je opredelila obvez za neposredno delo. V krogih naprednjakov je bil odmev jugoslovanskega vprašanja precej zmeden. Prenešli so vprašanje na kulturno polje z namero, da se pospeši likvidacija slovenskega književnega jezika.

Osmisljen je bil Ivan Cankar, ki je imel aprila 1913 v Mestnem domu slabo obiskano predavanje. Na tem predavanju je obračunal z vsemi, ki hočejo likvidirati slovensko in hočejo videti, kako bi bila slovensčina ponižana na narečje.

Pri Hrvatih je bilo tedaj pravaško gibanje in hrvaško-srbska koalicija, ki je vodila borbo proti Dunaju in Budimpešti. Odklanjala je pogajanja na italijansko hrvaškega državnega prava. Zato se je na znotraj to gibanje razbilo na frankovsko in starčevsko stranko. Frankovci so bili ekspozitni trializma in so jih podpirali dunajski vojaški krogi. Starčevčanci pa so bili bolj rezervirana stranka, medtem pa je koalicija poudarjala edinstvo Hrvatov in Srbov in računala z realno politiko.

V Srbiji je bila politika usmerjena na jug in v Bosno. V začetku 20. stoletja se stavlja tudi prvo vprašanje odnosa Srbije do Avstroogrske monarhije. Jugoslovanska politika je imela tu pristaše predvsem v krogih znanstvenikov, kot so bili Jovan Skerlić, Jovan Cejčić, Marković. Samostalna stranka je bila v sporu s Pašićem in radikalno stranko, sicer pa je bilo vse gibanje tam stvar posameznikov.

Pri nas vidimo na eni strani navdušeno mladino brez izkušenj v državnih stvarih, na drugi strani pa politike, ki računajo samo z možnostmi in ne postavljajo nobenih programov. Zato ni čudno, da je bilo inozemstvo povečini pri tem vprašanju neudeleženo.

Med vo no

Prišla je svetovna vojna, katere vzroki so bili predvsem imperialistični. Konflikti med veselami, ki so uporabljale sarajevski atentat samo kot povod — Tedaj se je prvič pojavilo vprašanje, kakšna bo bodočnost Slovencev, če veselice zmagajo. Tedaj kaže hrvaško politično življenje sliko oportunitizma, ki je značilen za hrvaško-srbsko koalicijo.

V tem času emigrirajo Trumbić v Benetke, enako Meštrović. Supilo, najprodornjejši duh Jugoslovanskega odbora, Hinko Hinkovič in drugi. Pot je vodila jugoslovansko emigracijo v Benetke, Rim, Pariz in nato v London. Njeni eksponenti so bili v Nišu in Petrogradu. Jugoslovanski odbor je imel precej težko, vendar se je Supilo posrečilo zve-

deti za načrte londonskega pakta v svojih razgovorih v Parizu in Londonu. Značilno je, da so se morali za ta Londonski pakt zanimati tudi politiki iz našega Primorja. Predavatelj je nato orisal stališče Rusije, ki je bil prvotno proti temu, da bi se zedinili Srbi, Hrvati in Slovenci, to je pravoslavni in katoličani. Pred rusko vstajo pa je vodja ruske stranke Miljukov proglasil, da je cilj svetovne vojne tudi ustanovitev Jugoslavije. Prvi proglas je dal 7. decembra 1914 regent Aleksander, ki pravi, da je cilj Srbije v vojni zedinitev Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ob koncu vojne

Predavatelj je nato očrtal, kako je prišlo do majniške deklaracije pri nas in do Krškega pakta.

Svoje predavanje je zaključil s tem, da je še enkrat potrdil svojo tezo. Pred svetovno vojno je veliko navdušenje vodilo mladino na nova pota, nasproti njej pa stoji praktični realizem politikov, ki so se posluževali starih taktik. Ko je bilo 3. novembra 1918 proglašeno premirje, je to dajalo Italiji pravico, da okupira ozemlje, ki ga ji je določil Londonski pakt. Ista nepravilnost je bila tudi glede Koroške in Štajerske. Položaj pa bi bil drugačen, če bi v poletju 1918 v obliki pogajanj moglo priti do izhoda, ki je bil zaželen, da bi se že prej proglasila kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev v okviru Krške deklaracije. Kraljevina SHS je dobila svoje priznanje nekaj mesecev po zvezi, ko je Italija že zasedla naše ozemlje. Srbija sama pa ni dobila mandata. Nastala je tako težka notranja kriza, ki jo spremlja dvojen občutek: najprej svetlo navdušenje, trenutek nato pa občutek obupne nepravilnosti, ki je bila vzrok vsem poznejšim krizam.

Predavatelj je bil za svoje predavanje deležen toplega odobravanja.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

»Marinella« (kino Matica) je duhovita, pestra francoska opereta z natrpano, a čisto znosno vsebino, ki njene drobce veže okretni francoski humor, ki se seveda pri nas zaradi majhnega poznanja francoskega jezika izgubi, z njim pa tudi skoraj ves čar takih del. Zvezda te operete je koroški tenor Tino Rossi s svojim mehkim, umerjenim glasom, s katerim pa preveč skopari. Omeniti je treba nekaj prvovrstnih varietetskij kosov, ki so vpleteni v film ter produkcije dveh grotesknih komikov. Opereta, kakršne na primer Nemci že nekaj let niso sposobni. Pred filmom kažejo senzacijsko dneva: slike o napadu na ameriško križarko »Panay« pred Nankingom, ki so pa kaj borne in ne učinkovite, da je vltis po grozotni uvodni reklami klavren. Omembe vreden je pa filmni cirkus družbe Vitaphone z nekaterimi mojstrskimi akrobacijami in desrurami.

Bal v Metropolu (Kino Sloga). Pri tem delu se je produciral naravnost reprezentativno germanski »Blattfussgenie«. Zgodba sama bi bila morda še kar primerna za filmsko obdelavo, če se je ne bi bila lotila nerodna medvedja šapa; škoda da se režiser Wysbar ne piše Weissbär! Logika je tipično račja. »Poživila« so tapirsko neokretna in tako neoblegana, da se njihovevno duševnemu očetu pomilovalno že med predstavo posmehujejo celo gimnazijci iz prvih letnikov. »Zaplete« in »razplete« sta svojima nazivoma toliko podobna kakor živali, ki jih je narisala otročja roka, resničnim živalim. O prikazu »vzdruža« in »nazorov« iz dobe pred vojno kakor ga podaja film, lahko trdimo, da ga je slonovski okrutna noga »masivnet« režije ponudrila in izmaliliča v popolen nesmisel. Film je v nekem smislu zoološki, saj so si v njem napravile rendezvons vse negativne lastnosti po tej ali oni slabi plati markantnih živali. Da Nemcev ni sram pošiljati v kulturni svet takih ubožnih sprječeval kot je ta film!

Belgrad, 27. januarja. m. Današnje »Vreme« poroča iz Slavanskega Broda, da je celotna organizacija bivše HSS v Dubovcu pri Brodu prestopila v JRZ.

Belgrad, 27. januarja. m. Na včerajšnji seji skupščinskega finančnega odbora so bili odobreni vsi naknadni krediti in dohodki. Ob tej priliki je zopet podal daljše poročilo o finančnem stanju v Jugoslaviji finančni minister dr. Dušan Leticia. Zaradi pravoslavne božične praznika sv. Save finančni odbor danes ne dela. Prihodnja seja bo jutri in bo finančni odbor začel razpravljati o finančnem zakonu, za katerega so posamezni resori že izdelali več sprememb. Proračunska razprava pred plenom narodne skupščine se bo verjetno začela sredi februarja. Po končani razpravi v narodni skupščini in senatu bo verjetno vlada predložila narodnemu zastopstvu v zakonitev nekatere nove osnutke.

Od tu in tam

Finančni odbor Narodne skupščine bo začel pretresati finančni zakon, ker so bili proračuni vseh ministrstev že v obravnavi in so bili vsi sprejeti. Zadnji je bil sprejet proračun ministrstva za telesno vzgojo, ki znaša 18.864.525 dinarjev. Finančni minister Dušan eLitica je imel zaključni govor, v katerem je ponovil v glavnih obrisih značaj in vsebino celotnega proračuna, za katerega je prepričan, da je realen in da je pričakovanje, da bodo dohodki znašali toliko, kakor so predvideni v proračunu, povsem upravičeno. Povdaril je, da gre zvišanje dohodkov na račun gospodarskega izboljšanja, ne da bi se povečali katerikoli davki in druge dajatve.

Poseben sanatorij za jetične orožnike so zgradili na Ozrenu blizu Sokobanje v Srbiji. Zgradba kakor tudi notranja oprema sanatorija so docela moderne, saj je bilo stroškov nič manj kakor 15 milijonov dinarjev. Sanatorij ima 250 oddelkov. Od Sokobanje pa do sanatorija so zgradili posebno cesto, prihodnje leto pa bodo zgradili še vodovod, posebno električno centralo ter nekaj pritoklin, ki so za sanatorij nujne. Z instrumenti vred, ki so potrebni za operacijske prostore, bodo še vsa nadaljnja dela stala 20 milijonov dinarjev.

Zaradi dvoženstva je bil pred sodiščem v Petrovargradu obsojen na štiri mesece zapore uradnik Milan Obadić iz Novoga Sada. Obadić se je prvičkrat poročil v Prištini z Milico Stamenović, vendar jo je v po kratkem času zapustil. Ko se je preselil v Stari Bečej, se je tam spet poročil z Barico Mirović. Prva poroka je bila cerkovna, druga pa civilna. Pred sodiščem se je mož z dvema ženama zagovarjal, da je smatral za dovoljeno, če se po cerkvenem zakonu poroči še civilno. Sodišče pa mu ni verjelo.

Povpraševanje po jugoslovanski koruzi je še vedno veliko. Naša država je namreč edina v Evropi, ki lahko koruzo izvaža. Vseposred drugod je bila lanska letina slaba, da ni zadostovala niti za domačo potrebo. Tako je tudi razumljivo veliko povečanje količine v inozemstvo prodane koruze. V razdobju od 1. decembra 1935. do 18. jan. 1936. je šlo v tujino 6.109 vagonov koruze, v istem razdobju leto dni kasneje pa je znašal izvoz že 17.928 vagonov. Ta čas je trgovina nekoliko zastala, ker je donava za plovbo zaprta. Upajo pa, da bodo prodali takoj še velike količine koruze, čim se rečna plovba spet odpre.

Automobil s pet potniki se je spet prekučnil v vodo blizu Niša. Zaradi spolzke ceste, ki vodi ob reki Nišavi, je zaneslo avtomobil v stran, odkoder je zdrknil v vodo. K sreči se nobenemu potniku ni nič hudega zgodilo, le v mrzli vodi so se morali okopati.

Groba pokopnega Ivana Kovačevića iz okolice Omiša, o katerem so ljudje govorili, časopise pa pisalo, da je bil najbrže živ pokopan, ne bodo odprli. Sodišče v Omišu se je bavilo s to zadevo in odločilo negativno, češ, da je zaenkrat še premalo razlogov, ki bi govorili v prilog utemeljenosti ljudske govorice. Med ljudmi pa se bodo govorice še vedno z vsoto trdovratnostjo širile naprej.

Že štiri dni sejejo pravoslavni višji svečeniki, člani arhierijskega sabora v Belgradu. Zasedanje vodi zagrebški metropolit Dositej. Za javnost niso bila izdana nobena poročila, o čem so sklepali in kaj so sklopile sklenili. Govori se pa, da so škofje za danes, ko je dan sv. Save, pripravili obsežno deklaracijo na narod, v kateri bodo obrazložili svoje stališče do vseh aktualnih vprašanj, o katerih so razpravljali zadnje dni.

1137 prošenj za službeno napredovanje so poslali profesorji prosvetnemu ministru. Vsi ti profesorji imajo pravico do napredovanja. Ker pa minister nima na razpolago zadosti kreditov, je sklenil, da bo napredovanje odobril le 738 profesorjem.

Smrtno se je ponesrečil, ker je hotel pred nesrečo obvarovati drugega, zagrebški šofer Dragotin Vidović. Vidović se je peljal s svojim motornim kolesom iz periferije v središče mesta. Naenkrat pa se je pred njim pojavil neki starejši človek. Trčenje je bilo neizogibno, vendar je bil Vidović tako prioben, da je hitro zavrl vozilo, sam pa se je vrغل z motorja stran na cesto, da bi tako ublažil sunek. Popotniku, za katerega so ugotovili, da je gluho, se ni nič zgodilo, šofer pa se je po bil na glavi. Ker pa rana ni bila videti nevarna, je Vidović najprej jespil motor v garažo, nato pa se je šel domov kopat. Med kopanjem ga je nenadno napadla slabost, poklicali so zdravnika, vendar je šofer že kakšne pol ure nato umrl. Na kliniki bodo ugotovili, kaj si je šofer na glavi poškodoval, da ga ni bilo mogoče več rešiti.

50.000 nemških delavcev bi rado prišlo na letovišče v Dalmacijo. Nemški delavski fond se je pred kratkim obrnil na naše trgovinsko ministrstvo s ponudbo, da bi rad poslal 50.000 nemških delavcev, ki bi svoj plačani dopust preživeli na našem morju. Nemški delavci bi se pripeljali z nemškimi ladijami v večjih skupinah po 6000 oseb. Skupine bi potovale od Zgornjega Jadrana do Kotorja po 14 in 21 dni. Trgovinsko ministrstvo je sprejelo ponudbo in začelo pripravljati vse potrebno, da bi mogli dalmatinski hoteli sprejeti naenkrat toliko letovisčarjev. Izračunali so še, da bi Dalmatinci zaslužili okroglo 40 milijonov dinarjev, saj bi se samo število prenočnin povečalo za 800.000 do 900.000.

Turistična konferenca je bila včeraj v Dubrovniku. Dalmatinci so sklenili prositi vladu, naj uredi vprašanje turističnega dinarja tak, da bo v pravem razmerju z valutami tujih držav. Dalje prosijo, da se znižajo takse in druge letoviške pristojbine in obenem poveča propaganda v tujih državah. Iz vrst hotelirjev je izšel tudi predlog, naj bi se uredilo vprašanje dolgov gostinskih podjetij na ta način, da se zmanjšajo obresti.

Na smrt je sodišče v Sremski Mitrovici obsodilo razbojnika Dušana Ostojića zaradi petih umorov. Sodišče ga je obsodilo za vsak zločin posebej. Za četrti umor je dobil dosmrtno ječo, za peti umor pa visilico. Razbojnik je smrtno obsodbo sprejel mirno na znanje; očitno ni pričakoval od sodišča kaj drugega. Ko so ga vprašali, če se bo pritožil, ni nič odgovoril. Smehljajočega so ga odpeljali nazaj v zapor.

Tatu, ki je iz poštnega voza v Osijeku ukradel vrečko s 457.000 dinarji gotovine, še niso prijeli. Policija preiskuje in zasleduje sumljivce, vendar je imela le pri enem delu uspeh: prišla je sumljivca, ki je po osiškkih trgovinah kupoval nove obleke, čevlje, srajce in podobno. Ko so ga prišli in mu pretili vest, so dognali, da imajo v pesti tatu, ki z ropom poštnih vrečk sicer nima zveze, pač pa je denar ukradel zagrebškemu obrtniku Kodriću pred dnevi. Po mestu se je bila ta čas že razširila vest, da so prijeli pravega roparja.

Slavni korziški pevec TINO ROSSI in njegovih 40 kitaristov v velikem filmu pesmi in ljubezni

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

Marinella

KINO MATICA Telefon 21-24

Mednarodna obrtniška razstava v Berlinu

Ljubljana, 27. januarja.

Letos in sicer od 28. maja do 28. junija 1938 bo v Berlinu mednarodna obrtniška razstava, ki bo ena največjih te vrste dosedaj. Prireditelji so povabili k udeležbi razne inozemske države, med drugim tudi obrtništvo iz Jugoslavije. Pred kratkim se je vršil sestanek delegatov vseh obrtniških zbornic in zbornic z obrtnimi odseki v Belgradu. Na tem sestanku se je sklenilo, da se jugoslovansko obrtništvo udeleži mednarodne razstave v Berlinu. Delovni odbor, ki naj bi izvršil pripravljalna dela za to razstavo, sestoji iz delegatov belgrajske, zagrebške in ljubljanske zbornice. Obenem se je naprosilo ministrstvo trgovine in industrije, da prispeva potrebni znesek za kritje stroškov udeležbe. Zbornice so dobile obljubo ministra trgovine in industr. dr. Vrbanića, da se bo obrtništvo ustreglo. Poedine zbornice bi tudi imele prispevati delne zneske za kritje stroškov, zlasti za nagrade in podpore posameznim udeležencem, ki bi se odlikovali s svojimi izdelki.

Program razstave je sledeč: razstavljeni predmeti poedinih držav naj bi se delili v tri skupine. Prva skupina bi obsegala historično-kulturne predmete (obrnitiške diplome in posebno dragocene umetne izdelke in iznajdbe). Drugo skupino bodo tvorili novodobni izdelki rokodelstva, tretjo pa obrtniški tisk. Posebnost bo četrti oddelek, kjer bodo delavnice, v katerih bodo izdelovali obrtniki posameznik držav pred-

mete, ki so posebno karakteristični za dotično deželo. Obrtniški izdelki se bodo mogli tudi prodajati.

Stroški popolnoma odpadejo in grede na račun prireditelja za razstavi prostor, za njega opremo ter za prehrano in stanovanje onih oseb, ki bodo kot obrtniki delali v delavnicah.

V najkrajšem času mora naša zbornica, oziroma njen Zavod za pospeševanje obrti pripraviti, kaj bo razstavljal, koliko kvadratnih metrov prostornine potrebuje in kakšne vrste prostori so mu potrebni.

Opozarjamo slovensko obrtništvo na to razstavo in gori navedeno dispozicijo z vabilom, da se za to prireditelj živo zanima. Podrobnejše podatke in navodila bo zborniški zavod za pospeševanje obrti dostavil v najkrajšem času neposredno posameznim združenjem, odnosno obrtniškim organizacijam, da se sporazumno izvrši vse potrebno, da bo slovensko obrtništvo čim častnejše zastopano na mednarodni obrtniški razstavi v Berlinu. Pripominjamo, da se bo v ta namen sestavil poseben odbor, ki bo izvršil vse priprave za področje naše zbornice. Poseben cenurni odbor bo tudi ocenil pripravljene izdelke, pri čemer že vnaprej poudarjamo, da bomo glede števila in obsega izdelkov morali računati s primerno omejitvijo in da moremo razstaviti res samo prvovrstne ročno in umetniško izdelane predmete. Vse podrobnejše informacije dobe zainteresirani pri Zavodu za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani.

Za napredek tujskega prometa ob naši severni meji

Gornja Radgona, 21. januarja.

V zadnjih letih je postalo življenje ob naši severni meji zelo živahno. Če pogledamo na primer v našo obmejno Gornjo Radgono, z zadovoljstvom ugotavljamo, da se je trgovina in obrt razvila na visoko stopnjo. Trg je v povojnih letih zaslovel po svojih velikih vinskih kletah s tvojino šampanja in sekta po vsej državi. V povojnih letih je zrastle več novih zgradb, preuredile so se ceste itd. Lahko pač trdimo, da je zdaj Gornja Radgona eden najpomembnejših krajev ob avstrijski meji.

Ob tem splošnem napredku je močno začel tudi tujski promet. Statistika razvoja tujskega prometa v zadnjih letih nam kaže, da je kraj na tem področju zelo napredoval, k čemur so pripomogle tudi krajevne znamenitosti, ugodna lega, razni zgodovinski ostanki n. pr. banovinski grad, odkoder je krasen razgled po romantičnih Slovenskih goricah, Slovenski Krajini in Murskem polju. Ob po-

letnem času obiskuje to točko stošine Nemcev iz Avstrije.

Ta razvoj tujskega prometa je trgu in okolici v zadnjih letih v gospodarskem oziru precej koristil. Vendar je še mnogo ovir, ki onemogočajo zadosten razvoj te važne panoge.

Z dneva v dan bolj stopa v ospredje potreba mnogih preureditev v našem trgu, ki so pač za tukajšnje razmere velikega pomena na gospodarskem in kulturnem področju. Apeliramo na oblasti, da nam izposlušajo končno po dolgih letih novo postajno poslopje. Zelo važno vprašanje postaja tudi zgraditev nove carinske obmejne stražnice ob tukajšnjem mejnem mostu. Sedanja lesena karavla nam ni v ponos, saj imajo Avstrijci na levem bregu Mure celo veliko palačo. Naloga oglepševalnega društva v našem trgu je, da poskrbi tudi za oglepševalni deli za napredek in razvoj tujskega prometa.

S temi sredstvi je treba vsaj delno omiliti gospodarsko stisko našega trga in okolice.

Pripombe k našim smuškim nastopom v tujini

Ljubljana, 26. januarja.

Dejstvo je in ostane, da si je med vsemi drugimi športnimi panogami v tujini priborilo še največji ugled naše smučarstvo. Zadnja leta so naši državni reprezentanti — brez izjeme Slovenci, redno prinašali domov laurike. Dobro so se držali v slalomu in v spustu, dobro v smuškem teku, pa tudi v skokih so se prav lepo odrezali. Nihče jim ne more očitati, da na tujem ne bi bili izpolnili samo svoje dolžnosti, vsak jih mora pohvaliti, da so dali za uspeh in ugled našega smučarskega športa prav vse iz sebe.

Že lani pa so nam začeli naši reprezentante Gorenjci tožiti, da se kalé odnosajo med Gorenjsko zimskošportno podzvezo in med zimskošportno zvezo. Prav gotovo se še vsi spominjate one kategorizacijske izjave, ki jo je o prikliki klavrnog organiziranega jahorinskega izleta izdala v dnevnem časopisu Gorenjska zimskošportna podzveza. Nekaj nejevolje je takrat izzvala tudi neresna in za lase privlečena diskusija o tem, ali je Praček, naš najslajnejši mojster v alpski kombinaciji, sposoben, da nas zastopa zadosti sposobno in spodobno v mednarodni areni. Menda vendar ne bodo naši merodajniki krenili na pota in v sledi balkanskih stručenjakov, ki ga lomijo, da se morajo pozneje sami sebi smejati — če jih ni, kar je lepše — sram! Gorenjski tekmovalci so med seboj začeli izgovarjati neka imena, ki jih baje naša Jugoslovanska zimskošportna zveza forsira, forsira ne utemeljeno. V to stvar se sami od sebe in na gole govorice ne bomo prav nič spuščali, vendar si za morebitna dejstva, če bi se in kadar bi se utegnili pokazati pred javnostjo, pridržujemo pravico povsem odkrite kritike.

Zazdaj posvetimo nekaj vrstic samo delegiranju naših tekmovalcev, ki nas naj bi zastopali v tujini. Imeli smo priliko, da smo se razgovarjali z nekaterimi našimi odličnimi tekmovalci, ki so nas opozorili na nekatere stvari, katere bi bile veekakor potrebne razrešiti.

Točka 1.: Znano je, da je naš najboljši skakač Novšak. Skakači, ki so bili letos v Planici, so nam pripovedovali, da je v sijajni formi. Prav in primerno bi bilo, da bi bil odšel zadnjič z našo smuško ekipo Novšak. Brez dvoma bi bil od vojaških oblasti dobil za nastope v tujini potreben dopust (saj ga je dobil celo za mnogo manj pomembno reprezentanco, za tekmovalstvo v pingpongu, naš najboljši igravec namiznega tenisa, Hermežan Marinko). Tod torej ne more biti izgovora. V zadevi: pomanjkanje treninga tudi ne, sicer bi — tako so nam dejali naši skakači — ne bil primeren za odhod v Garmisch-Partenkirchen naš Sramel, ki da je letos treniral izredno malo. Podoben pomislek še ostane: naj gredo na tuje mlajše moči, da se bodo česa naučile. Dobro, pa naj gredo — ampak res mlajše — če je že učenje tani, kjer gre za tekmo med narodi, ki kažejo, kaj znajo, važnejše kot čim boljši in čim častnejši rezultat v mednarodni borbeni konkurenci! Zdi se nam, da je vprašanje o pravem namenu in smislu naših jugoslovanskih smuških nastopov v tujini izven razprave za vsakega mislečega športnika formulirano v bistvu takole kratko, pa dovolj izčrpno: Naši nastopi v tujini naj svetlo pokažejo, kaj že znamo in dokler so ti isti reprezentantje, ki naj bi nas zastopali v tujini, doma še vedno najboljši, naj nas zastopajo v tujini oni: tisti pa, ki naj bi se učili v tujini, naj se uče doma, da bodo kdaj dorasli reprezentantom.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sklo stanje	Temperatura		Relativna vlažnost, %	Veter (smer, intenzit.)	Padavine	
		noči	dnevi			mm	vrsta
Ljubljana	757.1	1.0	5.8	—	10	—	—
Marihor	760.3	1.0	9.2	—	10	SSE,	—
Zagreb	764.7	2.0	9.4	95	5	0	—
Belgraj	764.4	1.0	9.0	95	3	NNW,	—
Sarajevo	768.1	7.0	10.0	95	10	0	—
Skopje	—	—	—	—	—	—	—
Split	768.9	6.0	14.0	85	4	N,	—
Kumbar	764.0	4.0	13.0	80	7	N,	—
Rab	763.8	5.0	10.0	60	2	SE,	—

Vremenska napoved: Oblačno s padavinami.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo ves dopoldan megleno in večinoma oblačno vreme, med 10—12 je parkrat posijalo sonce. Popoldne je bilo od 12.30—15.40 popolnoma oblačno, narkar se je deloma zjasnilo. Ostali čas je bilo deloma oblačno, ponoči se je popolnoma pooblačilo. Danes zjutraj je padala do 6.30 sodra, ob 7.10 je pričelo rahlo pršiti.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, 27. januarja: Janez Zlat.
Petek, 28. januarja: Prik. sv. N.
Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

KINO SLOGA

predvaja izredno lep glasbeni film:
BAL V METROPOLU
Ljubezen na prvi pogled! Ali je to slučaj, ali usoda? To je film, ki znači za vsakega gledalca velik umetniški užitek ter nasladi za uho in oči. Ne zamudite si ogledati ta film!
Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri

Gospodinj, ki imate služkinje ali postrežnice, nabavite si najkasneje do 31. januarja 1938 davčne karte za služkinje. Zamudnikom se bo predpisala petkratna kazen. Takoj na 1. februarju se uvede stroga kontrola.

Službodajalci, ki plačujejo uslužbenski davek z davčnimi znakami naj do 31. januarja 1938 predložijo tozadevne davčne knjižice davčni upravi zaradi kontrole, da se izognejo zakonitim posledicam.

Sestanek staršev ogledne ljudske šole za Bežigradu bo v ponedeljek, 31. t. m. ob 8 zvečer v šolski telodavnici. Predaval bo g. upravitelj Anton Lovše o temi »Delo vzgajac«.

Pripravljalni tečaj za srednješolce, ki ga organizira vsako leto Društvo brezposelnih prof. kandidatov, se bo letos pričel 3. februarja na II. državni real. gimnaziji. Vpisovanje bo 31. januarja in 1. februarja od 3—6 na istem zavodu. Učnina znaša za 3 ure pouka tedensko 90 din mesečno. Vpisnina 10 din. Nadaljne informacije dobite vsak dan od 10—12 v društvenem lokalu, Krakovska ul. 35. Odbor DBPK.

Slovenska šegavost v besedi in sliki je naslov predavanju, ki bo na XV. prosvetnem večeru v petek 28. januarja. Kljub temu, da manjka nam Slovincem res pravih humoristov pa je prava šegavost le doma na deželi. Kdo ne pozna Ribničana Urbana, kdo ne pozna zanimivih končnic panjev, na katerih je priprost umetnik naslikal marsikateri šalivi prizor iz domačega življenja. Da bi se ta šegavost ohranila tako v besedi in sliki je g. msgr. Viktor Steska zbral serijo diapozitivov in bo na prihodnjem prosvetnem večeru o tej stvari tudi predaval. Vse prijatelje našega narodnega blaga lepo vabimo na ta prosvetni večer.

Komemoracija za go. Terezijo dr. Jenkovo. Glasbena Matica in združene ruske organizacije v Ljubljani prirede v petek, dne 28. januarja ob 20 v počastitev spomina blagopokojne g. Terezije dr. Jenkove slavnostno komemoracijo v Hubadovi dvorani Glasbene Matice (Vegova ulica 7). Spored obsega: 1. Orgelski uvod. 2. Govor g. predsednika Glasbene Matice dr. Vladimirja Ravničarja. 3. Govor g. častnega predsednika Ruske Matice univ. prof. dr. Aleksandra Bilimovića. 4. Nastop zbora Glasbene Matice. Vstop prost. Vabljeni so vsi spoštovani, prijatelji in znanci neopazne pokojnice.

Posta Ljubljana I. obvešča vse telefonske naročnike, ki predajajo svoje brzojavke potom telefona na depozit, odnosno na kredit, da so jim v to svrhu na razpolago dve telefonski številki, in sicer: 43—09 in 43—13.

Telodavna akademija fantovskega odseka Trnovu bo na svečnico ob 8 zvečer v Frančiškanski dvorani. Na sporedu bodo proste vaje članov, mladcev, bradlja, žive slike in simbolične vaje članic deklisklega krožka ter petje in govor g. župnika Cegnarja.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20
Cetrtek, 27. jan.: »Beraška operac. Red B.
Petek, 28. jan.: Zaprt.
Sobota, 29. jan. ob 15: »Simkovič. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.

Nedelja, 30. jan. ob 15: »Snežuljčica. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20: »Bela bolezen. Izven. Cene od 20 din navzdol.

Opera. — Začetek ob 20
Cetrtek, 27. jan.: »Evgenij Onegin«. Red Cetrtek.

Petek, 28. jan.: Zaprt.
Sobota, 29. jan.: »Madame Butterfly. Izven. Gostovanje italijanskih lirčnih pevcev.

Nedelja, 30. jan. ob 20 »Traviata«. Gostovanje italijanskih lirčnih pevcev. Izven.

Dijaška predstava v drami. Opozarjamo, da se vrši lokrat dijaška predstava v soboto popoldne ob 15. Igrali bodo učinkovito Kadelburgovo veseligr »Simkovič« po globoko znizanih cenah od 14 din navzdol.

Opereta »Heltega« se uprizori drevi za red B. Zasedba premierska, le prof. arheologije igra nočoj g. Simončič.

Veliko zanimanje vlada za gostovanja italijanskih lirčnih pevcev, ki bo v soboto in nedeljo v naši operi. Ponovno prosimo vse one, ki so si že prejšnji teden rezervirali vstopnice, da jih takoj dvignejo pri dnevi blagajni v operi. Od četrtka zjutraj ne bo nobena vstopnica več rezervirana. Na razpolago so še lože, arterni sedeži, galerijski sedeži in stališča.

Egipt v skrbeh ...

Port-Faruk — vojaška utrdba v puščavi

Egipt je v skrbeh. Močni oddelki italijanske vojske — nič manj jih niso dozda našli kot 120 tisoč — niso prišli v pešene puščave samo zato, da bi opazovali, kako zore dalji. Preveč agitacije je bilo že tudi po Arabiji, preveč orožja je bilo prepeljanega tudi že v Palestino. Preveč letalcev kroži nad egiptovskimi piramidami, preveč inženirjev se mudi kot turistov v puščavi ob Rdečem morju. Tudi je že preveč oboroženih domačinov v Abesiniji in ob meji, preveč letališč, da bi o njih mogel človek reči, da so tako brez pomena. Egipt se počuti ob Sredozemskem in Rdečem morju ter tudi s kopne, puščobne strani, nekam oddvojenega, osamljenega.

Egipt je v resnici lahko v skrbeh. Zato ni čudno, če se je z vsjo vno vrgel na to, kako bi se utrdil za primer napada. Organizacijo te obrambe je prevzela po londonski pogodbi Anglija. In tako grada tam številne nove železnice, razvijajo močno vojno industrijo, ustvarjajo močno in dobro izurjeno vojsko, ki bo opremljena z vsem najmodernejšim orožjem, solajo letalce posebno v letanju nad puščavo. Vsega tega so se oprijeli Angleži, oziroma Egipčani po angleškem nasvetu in ob angleški pomoči.

Voda iz rimskih vodnjakov

Zanimivo je, kako nameravajo rešiti v Egiptu vprašanje preskrbe s pitno vodo. Na dolgem pasu tisoč kilometrov, ki se vleče od meje italijanske Libije do Aleksandrije v Nilovem ustju, bodo izkristili načrt, ki ga je napravil že rimski cesar August. Toda storili bodo še nekaj več kakor samo to, da bodo skušali izkristiti to staro zamisel. Rimski vojaki so zgradili ob vsej morski obali v teh krajih veliko število vodnjakov, ki so bili pokriti s kamenjem, da se je voda v njih čim dlje ohranila. Na več mestih so Rimljani od teh vodnjakov speljali tudi dolge prekope, po katerih so namakali nerodovitne pokrajine. Šeasoma so pešene sipine zasule te vodnjake. V najnovejši dobi pa se je s pomočjo letalstva le posrečilo, da so jih znova odkrili. Egipčanski letalci so na podlagi fotografskih posnetkov določili točno lego starih rimskih

taborišč, na ta način pa so prišli na sled tudi rimskim vodnjakom iz Augustove dobe. Danes že lahko odide na pol dolgih tisoč kilometrov še tako velika armada, ne da bi morala na tej progi ob robu puščave trpeti žejo. Danes je dovolj vode v vseh rimskih vodnjakih, dovolj za ljudi, za živino in za avtomobile.

Največje oporišče za primer, če se bo moral Egipt braniti pred tujim sovražnikom, bo gotovo vojaška utrdba s 25.000 ljudmi, ki jo zdaj grade sredi puščave ob obali Sueškega prekopa.

Se leta 1915 je bil ta kraj zelo pomembno egiptovsko oporišče. Tedaj se je Egipt ubranil pred turško-nemškim napadom ravno tod. Boja so se tedaj udeležili tudi francoski letalci in francoske ladje. In ravno tu, ne daleč od spomenika, ki so ga postavili branilec Egipta, vstaja zdaj novo mesto, nova silna vojaška utrdba, ki bo opremljena z vsem potrebnim, da zlomi še tako hud in nepričakovan napad s sovražne strani.

Na tem obupnem kraju ...

Danes raste na teh peščenih tleh le nekaj palm in na sto kilometrov daleč moreš videti le sam pa tja kako beduinsko taborišče. Vsa pokrajina je naravnost obupno pusta, čeli roji nadležnih moskitov se pode, kjerkoli zaslučijo vsaj nekaj življenja. Vse je naravnost zastrupljeno s slano morsko vodo. Človek nima nobene obrambe proti silnim puščavskim viharjem ali pred žgočim soncem. Pa si bo vseeno ravno na tem kraju zgradila Anglija svojo vojaško utrdbo.

Drugi Singapoor

Angleži bodo seveda znali to mesto po svoje urediti, da ne bo že kar na videz tako pusto in grozotno. Zgradili bodo v njem razna igrišča za tenis in golf, brez česar Angleži težko potrpel. Manjkalo tudi ne bo gledališč, kina in podobnih zabavišč. Angležev si brez vsega tega ravno tako težko predstavljamo, kakor si jih ne moremo predstavljati brez krasnih paradnih uniform. Mnogo bolj važno, kakor to, kako se bodo Angleži tu zabavali, pa bo na vsak način, kako se bodo zavarovali za primer vojaških spopadov. Mesto bodo utrdili z vsem, kar danes moderna tehnika največ premore in o čemer navadni ljudje še daleč nimamo pravičnega pojma. Vojaško mesto ob Sueškem prekoku bo drugi, v puščavo postavljeni Singapoor, odkoder bo Anglija nadzorovala promet po morski cesti skozi Rdeče morje, karavane iz Palestine, Iraka in Arabije in zračne črte v vseh smereh.

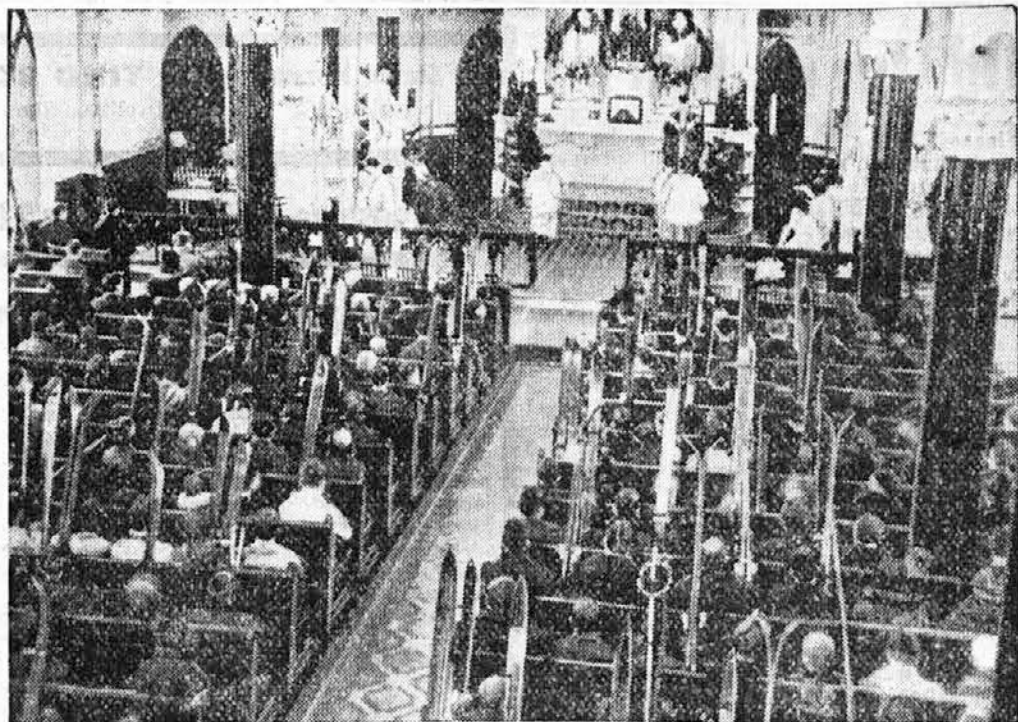
Novo mesto bo dobivalo vodo po ceveh iz pravega Egipta. To bo tudi mesto, kjer se bodo križale asfaltno ceste iz treh strani, in ki bodo dovolj široke, da se bodo na njih lahko srečavali po štirje tovorni avtomobili hkrati. Stroški za dograditev tega drugega Singapoor, na katere se Angleži do sedaj ne ozirajo, bodo znašali nad petnajst milijonov funtov Sterlingov, kar je precej blizu štirih milijard dinarjev.

Port-Faruk

Ni to edino novejšo mesto ob Sueškem prekoku. Še mnogo jih je, ki so jih postavili ob robu egiptovske puščave. Vsa ta mesta pa nosijo imena pomembnih egiptovskih vladarjev. Tako bi jih lahko našli kar po vrsti: Port-Said, Port-Fuad, Port-Ismaïlia. Ob Rdečem morju leži Port-Tevfik. Zdaj pa bo to najnovejšo mesto, ki bo varuh miru v Egiptu, dobilo ime po mladem 19-letnem egiptovskem kralju Faruku, in se bo imenovalo Port-Faruk.

Junaška žena

V mestecu Tresconu so slavnostno pokopali junaško ženo tamošnjega zdravnika Pavla Oldatičjevo. Pokojnica je stala pred izbero, da žrtvuje svoje življenje ali pa porajajočega se otroka, ker je bil porod življenjsko nevaren. Nesrečna mati je sklenila žrtvovati svoje življenje, da reši svojega sina. Umrle je v starosti 30 let. Pokojnica je bila iz družine Garibaldijev, junakov iz svetovne vojne in milicionov fašistične revolucije ter cesarskih legionarjev.

Kako je drugod in kako je pri nas ...

Najbogatejši mož - največji slepar

Ko je v jetniški bolnišnici v Belgiji umrl Julij Barmat, so ljudje takoj mislili na kako sleparijo, tako je bil ta mož že na slabem glasu. Toda sodno raztelesenje je ugotovilo pristnost smrti.

Barmat je živel zadnje čase v Holandiji, belgijske oblasti pa so zahtevale, da se jim izroči, ker je treba razčistiti neke zadeve pri rudniku Flora. Iz tega pa so prišli na sled še številnim drugim sleparijam, ki so se vršile v raznih bankah, zlasti v Narodni banki. Ko so hoteli posamezne prizadele osebnosti zasliševati, se ni nobena odzvala: eden je skrivnostno preminul, drugi se je ustrelil, tretji obesil itd. Edina še živeča priča je bivši ministrski predsednik in guverner Narodne banke, gospodarski strokovnjak Van Zeeland.

Barmat je imel čudovito pestro preteklost. Bil je sin siromašnega ukrajinskega rabina, toda že mali Židko, kakor so mu rekli, je sanjal samo o bogastvu. Trinajstleten je ušel od doma in prišel v Lodzu prodajati posušene ribe. Čez šest let se je pretotkel v Holandijo, našel nekega rojaka, nabralca starih cunj, se mu pridružil, se zaljubil v njegovo hčer in ji obljubil poroko, takoj ko bo dosti bogat. L. 1911. je ustanovil in vodil družbo »Vaterland« za pospeševanje rusko-holandske trgovine. Tik pred vojsko je ponudil svojo denarno podporo Nemčiji, jo zalagal z živili iz vsega sveta, imel podružnice v Berlinu, New Yorku, Hamburgu in na Dunaju ter služil ogromne vsote. Leta 1926 pridejo prvi na sled njegovim sleparijam. Prišel je ob vse in bil obsojen na 11 mesecev ječe. Prišel je zopet v Holandijo, začel znova, šel tudi v Belgijo, odkoder so ga kmalu izgnali in zopet si je nagrabil milijone, dokler ga niso še enkrat zasačili in spravili v ječo, kjer ga je pri 49. letu starosti podrla jetika.

Strokovnjaki za paprko

V zvezi z nedavnim odkritjem madžarskega učenjaka Szenvjergja, da je v papirki vitamin C — na podlagi tega odkritja je dobil Nobelovo nagrado — sta izvoz paprike in njen konzum tako narasla, da bodo madžarska oblastva kmalu tudi uradno priznala kot nov poklic strokovnjake za spoznavanje paprike. Več sto ljudi že danes živi od tega poklica.

Kako je svet oborožen

Kljub vsemu besedičenju o razorožitvi ni bil svet še nikdar tako oborožen kot danes. Bolje prenašati lakoto, kot pa ostati brez orožja. Povsod se govori o krizi, pa pogledimo, koliko posamezne države zmečejo za vojaštvo.

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 27. januarja: 12 Zvezde in zvezdniki (pl.) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Veseli opoldanski koncert Radijskega orkestra — 18 Edv. Grieg: Peer Gynt, suita (plošče) — 18.40 Slovenscina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo — 19.50 Zabavni kotiček — 20 Iz severa in juga (konc. Radijskega orkestra) — 20.50 Zbor praških učiteljev (plošče) — 21 Prva ura česke moderne klavirske glasbe: Suk (g. Pavel Šivic) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Lahka glasba (Sodelujeta g. M. Premelč in Rad. orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 27. januarja: Belgrad-Zagreb: 20 Narodne pesni, 21 Oporni odlomki, 22.15 Ork. konc. — Dunaj: 19.25 Vojaška godba, 21 Dunajska simf. glasba, 22.20 Zabavni konc. — Budimpešta: 19.25 Ork. konc., 21.15 Beethovenove klavirske sonate, 22.30 Simf. konc. brez poselnih godbenikov — Trst-Milan: 21 Igra, 22.30 Violina — Rim-Bari: 21 Verdijeva opera »Traviata« — Praga: 19.15 Ork. konc., 20.05 Shakespearjeva komedija »Vesele žene windsorske«, 21.35 Klavirska sonata, 22.35 Pestra gl. — Varšava: 20 Zabavni konc., 22 Prenos iz konservatorija — Berlin: 19.10 Uverture, 20 Ples, večer — Bratislava: 19.10 Veliki orkester, — Köln: 19.30 Orkester in zbor — Frankfurt: 19.10 Zabavni koncert, 21 Brucknerjeva simfonija — Monakovo: 19.10 Dunajska gl., 19.35 Od opere do slagerja, 21.1 Violina in klavir — Stuttgart: 20 Večer lahke gl. —

Mark Twain:

Kraljevič in siromak

6.
Toma je njegov oče poslal ob najhujšem dežju prosjači, dečko pa se je skril v parku kraljevske palače, kjer ga je našel mladi kraljevič. Edvard je odvedel Toma v svojo sobo, kjer sta si dečka za šalo zamenjala svoji obleki. Ko sta se gledala v ogledalo, se nista mogla dovolj načuditi svoji podobnosti.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Za vraga, kaj bi to le moralo biti?
Čez nekaj trenutkov je konjenik v skoku pridrvel do razburjenega grofa. Bil je častnik iz prve topniške obrambne črte. Ustavil se je nekaj korakov pred častniško skupino. Konj in on sta bila od kratke, divje jeze vsa potna in spehana.
»Ekselencija! Angleška konjenica se pomika proti našim položajem ... Zdi se nam, da je sedem in dvajseti polk konjenikov indijske brigade ...«

Surat kan je ob zadnjih besedah prislunil in se porogljivo nasmehnil:

»Naj le bodo! Uničili jih bomo prej, preden bodo dospeli do sredine doline ... kljub vsemu!«

Volonov je vzkliknil:

»Pa saj to ni več drznost, to je že norost! Kdo je le bil uorec, ki je dal povelje za to!«

Kan se je zopet oglasil:

»Zdi se mi, da so Angleži pozabili na to, da so tej dolini sami dali ime Dolina smrti ...«

Častnik je razburjeno izpraševal:

»Kakšne so vaše zapovedi? Kaj naj storimo tam spredaj? Mudi se že ...«

»Sporočite poveljnikom baterij na 37. in 22. položaju, naj takoj začeta ogenj, kakor hitro bo sovražnik tako blizu, da ga bodo topovi dosegli. Prej ne streljajte, da ne opozorite sovražnika na to, da ga vidimo!«

Častnik je oddrvel proti utrdbam nazaj.

Surat kan je nepremično sedel na svojem belem konju in gledal v daljavo. Na njegovem obrazu ni bilo videti niti sledu kakega razburjenja. Bil je podoben živu uganki. Ali je čutil, da se bliža usoda? Kdo bi to vedel!

Volonov ga je na skrivaj opazoval, da bi ugotovil, če ga

je ta novica kaj pretresla in spravila s tira. Toda ni mogel odkriti ničesar, kanov obraz je bil zagonetno miren in dosti mirnejši kakor prej.

In vendar bi bil Rus stavil, da v njegovi duši ne more biti tako, kakor kaže na obrazu ...

Cas je silil na dejanja. Volonove misli so se obrnile drugam.

»V četrto ure bodo angleški konjeniki ruskim topovom na doseg. Prva črta mora njihov napad odbiti in jih uničiti ... Toda za vsak primer je treba biti pripravljen na vse!«

Po tej misli je začel grof Volonov z mrzličnim, nemirnim glasom dajati povelje za poveljem, navodilo za navodilom. Sli so jezdili kakor strele na vse strani, da bi obvestili poveljnike posameznih utrjenih postojank ne le v prvi, marveč tudi v drugi in tretji obrambni črti, da so Angleži planili v napad in se bližajo Baiaaklavi.

Kljub vsej samozavesti in zaupanju v rusko moč Volonov le ni bil docela gotov, da Angleži ne bodo predrli čez prvo njihovo črto. Če bodo Angleži napadli v gosto stisnjenih oddelkih, potem jih bodo topovi pokosili do zadnjega. Potem se ni treba bati, da bi njihov napad prizadel Rusom kaj škode. In zavezniki bodo dobili nauk, tako krvav, kakor ga v tej dolgi vojni še niso!

Volonov se je bal samo nečesa, njegov strah se je znova in znova porajal v misli:

»Kaj pa če bodo napadali ... v razkropljenih, raztegnjenih vrstah ... kaj pa potem? Ali ne bo potem vse topovsko streljanje zastoj?«

Zavpil je častnikom, ki so čakali novih povelj:

»Naj polk pehote takoj zasede drugo črto! Takoj!«

Sam pri sebi je zamrmral:

»Za prvo je tako in tako že prepozno! Ne bi več prišli o

pravem času tja!«

Vsa ta nenadna reč z angleškim napadom mu kar ni hotela ugajati. Morda pritiskajo za indijskimi konjeniki drugi angleški oddelki ...?

Kaj pa če je to splošni glavni napad, ki so se nanj zavezniki tako dolgo na tihem pripravljali, ne da bi on ali kdorkoli od ruskega poveljstva računal na to ...?

Naj je bilo kakor že! Zdaj ni utegnil premišljevat. Položaj je bil zdaj tak, kakršnega je ustvaril angleški napad, s tem je bilo treba računati in se ravnati po njem!

Zavpil je še enkrat častnikom:

»Naprej! Gremo v prvo črto!

Častniki so zaobrčali konje, jih poglajali za Volonovim in zdrveli naprej proti utrdbam, kjer je vladalo mrzlično življenje in beganje.

Foto Warner Bros

Surat kan je mirno gledal v daljavo ...